

Význam komunikace v životě člověka

Komunikace a komunikační schopnosti patří k nejdůležitějším lidským schopnostem. Komunikací rozumíme vzájemné předávání sdílených významů mezi lidmi, výměnu informací, sdělování a dorozumívání. Slouží k vytváření, udržování a pěstování mezilidských vztahů. Schopnost řečové komunikace je schopnost vědomě používat jazyk jako složitý komunikační systém znaků a symbolů a využívat jej ve všech jeho formách.

Naše společnost je obrazně řečeno založena na komunikaci. Právě proto v současnosti získává stále větší význam každá disciplína, která se komunikací zabývá, počínaje počítačovou komunikací (internet), přes mediální komunikaci (tisk, rozhlas, televize) až po logopedii, která zkoumá narušenou komunikaci a hledá způsob, jak ji zlepšit. Bez komunikace se neobejdeme. Náš život ve společnosti se skládá z neustálých komunikačních aktů, interakcí s druhými lidmi. Fakticky ani nelze nekomunikovat. Např. když někdo odmítá s druhým mluvit, tím vlastně komunikuje (tj. sděluje) svému okolí, že mu daný člověk třeba není sympatický nebo že se ho něčím dotkl nebo že právě nemá náladu se s někým bavit nebo že je od povahy nepříjemný morous... vše vyplyne z kontextu dané situace.

Komunikaci lze rozdělit na verbální a neverbální. Verbální komunikace znamená slovní komunikaci, tj. komunikační procesy, které se vykonávají pomocí mluvené či psané řeči. Užívá řeč tvořenou hláskami, slovy a větami. Je vázána na konkrétní jazyk (např. čeština, angličtina, němčina, francouzština, turečtina apod). Tj. pokud neumím turecky, nemohu s Turkem, který jiný jazyk než turečtinu neovládá, komunikovat verbálně. Neverbálně však ano.

Neverbální (mimoslovní) komunikace znamená souhrn mimoslovních sdělení, která jsou vědomě či nevědomě předávána druhým. Do neverbální komunikace můžeme zařadit jednak vokální fenomény (např. způsob mluvení – jestli někdo mluví rychle nebo pomalu, intenzitu hlasu – zda člověk křičí, mluví přiměřeně hlasitě nebo téměř šeptá, pauzy a zámlky v řeči, ba i přeřeknutí apod.) a jednak nonvokální fenomény. Ty jsou někdy nazývány “řeč těla”. Zahrnujeme do nich mimiku – výraz obličeje, gesta, držení těla, oční kontakt, to, jak blízko nebo daleko od nás druhý stojí, co dělá s rukama apod. Neverbální komunikace má historickou prioritu před verbální komunikací, neboť sdělování slovy přichází daleko později než sdělování významů a pocitů neverbálním způsobem jak ve vývoji lidstva, tak ve vývoji jedince.

Neverbální komunikace se vůlí ovládá hůř než verbální komunikace. Např. při rozčilení můžeme kontrolovat, co druhému říkáme, ale naše rozčilení prozradí brunátná tvář, zvýšený či přeskakující hlas, zaťaté pěsti, skřípající zuby apod. Z neverbální komunikace většinou poznáme postoj a vztah druhého člověka k nám. Pro děti s opožděným vývojem řeči je neverbální komunikace často jedinou možností, jak se dorozumět s okolím.

Klíčový význam ve vývoji řeči má komunikace matky s dítětem.

PhDr. Vlasta Šedá, speciální pedagog a logoped PPP Kadaň

Příště: Puberta

Kontakt:

Pedagogicko-psychologická poradna Kadaň
Fibichova 1129
Kadaň

Tel.: 474 334 487
E-mail: kadan@pppuk.cz